

Kulturní krajina: ovlivněná hornictvím

Hornický region Erzgebirge/Krušnohoří zapsaný na Seznamu světového dědictví UNESCO: stříbro, cín, kobalt, uran a železo

Stříbro, cín, kobalt, uran a železo zastupují pět krajín, ve kterých se těžily rudy a které charakterizují tento hornický region. Každá z nich umožňuje našim hostům nahlédnout do těžby a zpracování rud v jednotlivých obdobích a ukazuje jejich význam z globálního hlediska.

Stříbro (12.-20. st.): vše začalo prvním objevem stříbra

Znalosti o raném období rozšíří Muzeum středověkého hornictví v Krušných horách (Museum für mittelalterlichen Bergbau im Erzgebirge, MiBERZ) a naučná hornická stezka v Dippoldiswalde. Rozkvět výroby stříbra nastal v 15./16. století, kdy se Krušné hory staly největší těžební oblastí v Evropě. Rozvíjely se zde průkopnické technologie a vědecké poznatky, které doprovázelo rychlé osídlování a proměna krajiny. Příkladem je Muzeum Krušnohoří se stříbrným dolem „Im Gößner“, návštěvní důl „Markus-Röbling-Stolln“ ve městě Annaberg-Buchholz a nedaleká krajina s haldami „Am Pöhlberg“. Působivým dokladem tohoto staletého vývoje jsou také historická centra měst Freiberg a Marienberg či průzkumné hornické stezky v okolí.

Cín (14.-20. st.): Krušné hory jsou momentálně největším producentem cínu na světě

První oblasti těžby cínu se nacházely v západním Krušnohoří u Ehrenfriedersdorfu, kde je dnes návštěvní důl, a u Eibenstocku, kolem něhož vede naučná stezka o hornictví a rýžování. S objevem nových ložisek ve vyšších polohách v 16. století převýšila těžba v česko-saském pomezí dokonce i britskou produkci. Krušné hory se na čas staly největším světovým producentem cínu. Výmluvnými svědky minulosti jsou Hornické muzeum v Altenbergu, návštěvní důl „Vereinigt Zwitterfeld zu Zinnwald“ a bývalé správní sídlo zámku Lauenstein. Krajinu ovlivněnou těžbou cínu mohou hosté nejlépe prozkoumat na naučných stezkách.

Kobalt (16.-18. st.): modrá okouzila svět

Na konci 16. století se pomocí nového postupu podařilo získávat z kobaltové rudy modrý pigment, kterým se barvila keramika a sklo. V 17. a 18. století se Krušné hory staly předním světovým producentem tohoto vyhledávaného exportního zboží. Místní kobaltová modř zdobila čínský a míšeňský porcelán, sklo z Čech i Benátek či delftskou keramiku z Nizozemska. V okolí kobaltového revíru Schneeberg najdou návštěvníci všechny fáze těžby a úpravy této rudy: v Muzeu hornického lidového umění s památkově chráněnou stoupovnou „Siebenschleherer Pochwerk“, v dole „Fundgrube Wolfgangmaßen“ nebo na naučné hornické stezce „Schneeberg-Neustädtl“.

Uran (19./20. st.): kov píše světové dějiny během studené války

Uran byl vůbec poprvé objeven, těžen a zpracováván v Krušných horách - původně jako pigment pro výrobu barev. Po druhé světové válce přesáhl objem těžby uranu všechno, co Krušné hory v dosavadní historii těžby zažily. Sovětská akciová společnost SAG Wismut těžila uranovou rudu pro výrobu jaderných zbraní. Po roce 1990 byla hornická krajina dekontaminována. Tento proces je celosvětově považován za vzor úspěšné rekultivace. Návštěvníci si o tom mohou udělat představu v lázeňském centru Aue-Bad Schlema nebo na naučné stezce pojednávající o těžbě a rekultivaci. Výchozím bodem je Muzeum těžby uranu.

Železo (14.-19. st.): výroba nástrojů v nejstarším krušnohorském hamru

Těžba a zpracování železa hrály důležitou roli. Poptávka po nářadí prudce vzrostla s rychlým rozvojem těžby stříbra a zakládáním horních měst. V hornické krajině „Rother Berg“ je možné se vydat na cestu do historie železa. Panský dvůr „Erlahammer“ (17. st.) je nejstarším dosud

existujícím hamrem v Krušných horách.